

Sygn. akt I ACz 2108/12

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu – Wydział I Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gulczyńska (spr.)

Sędziowie: SA Jan Futro

SA Bogdan Wysocki

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2012 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku (...) Spółki Akcyjnej w (...)

przeciwko **N. B. i M. B.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 18 lipca 2012 r., sygn. akt I Nc 324/11

postanawia:

- 1. odrzucić zażalenie na postanowienie oddalające wniosek pozwanych o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 2 listopada 2011 r.,**
- 2. uchylić postanowienie z dnia 18 lipca 2012 r. w całości i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do dalszego prowadzenia.**

/-/SSA Jan Futro /-/ SSA Małgorzata Gulczyńska /-/ SSA Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek pozwanych o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego w dniu 2 listopada 2011 r. w sprawie I Nc 324/11 i odrzucił zarzuty pozwanych od tego nakazu.

Sąd wyjaśnił, że pozwana w dniu 15 maja 2012 r. złożyła polecenie przelewu należnej opłaty od zarzutów w kwocie 1.000 zł w agencji poboru opłat. Nie zostało ono zrealizowane z powodu rozbieżności w odczycie wpisanego odręcznie numeru rachunku bankowego Sądu Okręgowego, o czym pozwani dowiedzieli się po doręczeniu im postanowienia Sądu o odrzuceniu zarzutów od nakazu zapłaty i uzyskaniu wyjaśnień w postępowaniu reklamacyjnym. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, strona która posługuje się podmiotem pośredniczącym między nią a bankiem prowadzącym rachunek bankowy sądu, ponosi ryzyko korzystania z usług pośrednika, dlatego też dniem uiszczenia opłaty sądowej wniesionej w wykonaniu umowy zawartej z takim pośrednikiem nie jest dzień powierzenia mu funduszy niezbędnych do uiszczenia opłaty, lecz dzień uznania rachunku bankowego prowadzonego dla danego sądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2005 r., II CZ 49/05 Pr. Bankowe 2005, nr 10 s. 9). Pozwani, wybierając taką formę opłacenia zarzutów winni byli liczyć się z możliwością uchybienia terminu. Skoro termin do uiszczenia opłaty upłynął z dniem 16 maja 2012 r., najpóźniej wtedy musiałyby nastąpić uznanie sądowego rachunku bankowego, tymczasem

pozwani dopiero w dniu 15 maja 2012 r. złożyli polecenie wykonania przelewu w agencji poboru opłat. Nie sposób w tych okolicznościach uznać, że uchybienie terminowi do opłacenia zarzutów od nakazu zapłaty nie było przez nich zawinione.

W zażaleniu na to postanowienie pozwani wnieśli o jego zmianę i przywrócenie terminu do złożenia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 2 listopada 2011 r. oraz orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Skarżący zarzucili naruszenie art. 168 § 1 kpc polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu przez uznanie, że uchybili oni terminowi do wniesienia należnej opłaty z własnej winy. Wskazali, że polecenie przelewu złożyli z wystarczającym wyprzedzeniem czasowym, uwzględniając elektroniczną drogę realizowania przelewów. Ponadto brak podstaw do uprzywilejowanego traktowania przelewów realizowanych przez banki w sytuacji dopuszczenia do obrotu prawnego innych podmiotów świadczących usługi w zakresie przekazów pieniężnych, na analogicznych jak banki zasadach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Odrzuceniu na podstawie art. 373 kpc w zw. z art. 370 kpc i 397 § 2 kpc podlegało niedopuszczalne zażalenie na postanowienie o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty. Nie jest ono bowiem orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie i nie przysługuje na nie zażalenie, a kontroli jego zasadności sąd odwoławczy dokonał na podstawie art. 380 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc, rozpoznając zażalenie na postanowienie odrzucające zarzuty od nakazu zapłaty.

Zarzuty zażalenia uderzające w zasadność rozstrzygnięcia w przedmiocie przywrócenia terminu do dokonania tej czynności procesowej okazały się uzasadnione. Zgodnie z art. 168 § 1 kpc, przywrócenie terminu może nastąpić tylko wtedy, gdy strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swej winy. Brak winy strony w uchybieniu terminowi podlega ocenie z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy.

Jak wynika z dokumentów w aktach sprawy, strona pozwana w dniu 15 maja 2012 r., w terminie otwartym do uiszczenia opłaty od zarzutów, biegnącym od doręczenia jej w dniu 9 maja 2012 r. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych, złożyła w punkcie poboru opłat prowadzonego w ramach firmy Handel (...), polecenie wykonania przelewu na rachunek bankowy Sądu Okręgowego na kwotę 1.000 zł. O niezrealizowaniu tego przelewu pozwani dowiedzieli się z postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2012 r., odrzucającego nieopłacone zarzuty od nakazu zapłaty. W odpowiedzi na złożoną następnego dnia reklamację, zostali w piśmie z dnia 14 czerwca 2012 r. poinformowani, że „po zweryfikowaniu danych systemowych okazało się, iż przelew nie został zrealizowany z powodu niezgodności numeru rachunku bankowego odbiorcy przelewu, co najprawdopodobniej związane było z rozbieżnościami w odczycie wpisanego (...) odręcznie na poleceniu przelewu numeru rachunku bankowego odbiorcy”. Z pisma wynika, że przekazana kwota 1.000 zł w dalszym ciągu znajduje się w dyspozycji punktu poboru opłat. W piśmie z dnia 14 czerwca 2012 r. pozwani powtórnie zlecili dokonanie przelewu na rachunek Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Z powyższego wynika, że przyczyną opóźnienia we wniesieniu opłaty nie było zlecenie polecenia przelewu instytucji innej niż bankowa, a podanie przez pozwanych błędnego numeru konta, względnie problem z jego odczytaniem.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 19 marca 2003 r., (sygn. akt I CZ 18/03, LEX nr 80250), w pełni aprobowanym przez Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy stwierdził, że pomyłka polegająca na pominięciu lub przestawieniu niektórych cyfr w wielocyfrowym numerze konta bankowego i wynikające z tego uiszczenie wpisu na inne konto nie może być poczytywane za winę w rozumieniu art. 168 § 1 kpc. Każda bowiem działalność związana jest z ryzykiem wystąpienia pomyłek wynikających z ułomności natury ludzkiej. Niektóre błędy zdarzają się nawet przy zachowaniu wymaganej staranności przez osoby je wykonujące. Skala i powszechność dokonywania przelewów bankowych niejednokrotnie wiąże się z występowaniem pomyłek skutkujących przelewaniem kwot na niewłaściwe

konta bądź odmową wykonywania operacji bankowych. Nie można się zatem dopatrywać zawinienia pozwanych w fakcie nieprawidłowego wpisania numeru konta.

Mylnie też przyjął Sąd Okręgowy, że polecenie przelewu zostało złożone w czasie niezapewniającym terminowego wniesienia opłaty. Przede wszystkim błędne jest założenie, że w przypadku działania przez stronę za pomocą pośrednika w postaci agencji poboru opłat za dzień uiszczenia opłaty sądowej uznać należy dzień uznania rachunku bankowego prowadzonego dla danego sądu.

W zakresie prawidłowego sposobu uiszczenia w formie bezgotówkowej na rachunek bieżący właściwego sądu opłaty sądowej wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 września 2007 r. (sygn. akt III UZ 12/07 OSNP 2008/21-22/334). Wskazał, że interpretując § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych, w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199) należy mieć na uwadze dyrektywy delegacji ustawowej do wydania tego aktu wykonawczego zawarte w art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2005.167.1398 ze zm.), z których wynika obowiązek ustalenia w drodze rozporządzenia sposobu uiszczania opłat sądowych na rachunek bankowy sądu z uwzględnieniem łatwości uiszczenia opłat przez stronę oraz skutku w postaci zwrotu lub odrzucenia pisma, od którego przy jego wniesieniu nie została uiszczona należna opłata. Te niezrealizowane dyrektywy w powołanym rozporządzeniu powinny być uwzględnione przy ocenie zachowania wyznaczonego terminu do uiszczenia opłaty przez stronę, która wniosła opłatę przed upływem tego terminu na adres i rachunek właściwego sądu za pośrednictwem najdogodniejszej dla niej placówki. Skoro powołane rozporządzenie nie wskazało podmiotów, w których należy dokonywać wpłat należnych opłat sądowych na rachunek bankowy właściwego sądu, to trzeba przyjąć, że takich operacji można dokonywać w każdej placówce legalnie przyjmującej i realizującej tego typu przelewy na konto właściwego sądu, mając na względzie ustawową dyrektywę łatwości uiszczania opłat sądowych przez stronę oraz radykalny skutek w postaci zwrotu lub odrzucenia pisma, od którego przy jego wniesieniu nie została uiszczona należna opłata. Skutek taki może dotknąć tylko stronę, która nie dochowała wymaganych aktów staranności przy wnoszeniu należnych opłat sądowych, natomiast ewentualne opóźnienie placówki pośredniczącej w realizacji terminowo wniesionej opłaty sądowej nie może prowadzić do odrzucenia środka zaskarżenia. Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że o zachowaniu wyznaczonego przez sąd terminu do uiszczenia opłaty sądowej od środka zaskarżenia decyduje data wpłacenia przez stronę opłaty na druku przelewu bankowego na konto właściwego sądu za pośrednictwem każdej placówki legalnie przyjmującej i realizującej tego typu przelewy, a nie data ostatecznego transferu (rozliczenia) tej opłaty na rachunek bankowy bieżących dochodów właściwego sądu (art. 165 § 2 k.p.c. w związku z art. 9 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych). Niekorzystne dla strony skutki prawne mogłyby wynikać wyłącznie z aktu prawnego precyzyjnie regulującego sposoby dokonywania wpłat i wskazującego instytucje, w których można wyłącznie uiszczać opłaty sądowe.

W takiej sytuacji uznać należało, że polecenie przelewu z dnia 15 maja 2012 r. złożone zostało w odpowiednim czasie. Nawet jednak przy założeniu, że miarodajna dla oceny terminowości opłaty jest, w badanym przypadku, data uznania rachunku sądowego, nie było usprawiedliwione przyjęcie a propori, że przelew zlecony w dniu 15 maja 2012 r. nie zostałby o czasie zrealizowany. W dobie elektronicznych operacji bankowych realizacja przelewu do końca 16 maja 2012 r. nie wydawała się zagrożona. Jediną i rzeczywistą przyczyną jego niedojścia do skutku było błędne wpisanie numeru sądowego rachunku bankowego, co jak wyżej wyjaśniono, nie było przez stronę pozwaną zawinione.

Nie było zatem w okolicznościach sprawy podstaw do oddalenia wniosku pozwanych o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty i odrzucenia tych zarzutów.

W tym stanie rzeczy postanowienie z dnia 18 lipca 2012 r. należało uchylić w całości i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do dalszego prowadzenia (art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc).

/-/SSA Jan Futro /-/SSA Małgorzata Gulczyńska /-/ SSA Bogdan Wysocki